



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3981/2020
16.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Рајко Јелушић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде РС, кога заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9171/19 од 08.04.2020. године, у седници одржаној 16.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 9171/19 од 08.04.2020. године и пресуда Вишег суда у Београду П 7259/18 од 03.06.2019. године и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 22.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.06.2019. године па до исплате у року од 15 дана.

У преосталом делу ревизија тужиоца изјављена против одбијајућег дела и ревизија тужене изјављена против усвајајућег дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9171/19 од 08.04.2020. године, се као неосноване **ОДБИЈАЈУ**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 265.500,00 динара у року од 15 дана.

Тужиоцу се не досуђују трошкови одговора на ревизију.

Образложење

Виши суд у Београду је пресудом П 7259/18 о д 03.06.2019. године делимично усвојио тужбени захтев тужиоца па је обавезао тужену да му на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 34.770.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.06.2019. године па до исплате. Другим ставом изреке је одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа за износ од 11.358.000,00 динара. Трећим ставом изреке је тужилац ослобођен плаћања судских такси. Четвртим ставом изреке је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 228.000,00 динара.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж 9171/19 од 08.04.2020. године одбио као неосноване жалбе парничних странака и потврдио је првостепену пресуду у делу у којем је тужиоцу досуђена накнада нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе за износ од 4.800.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.06.2019. године па до исплате. Другим ставом изреке је преиначена пресуда Вишег суда у Београду у преосталом делу првог става изреке тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да му тужени исплати износ од још 29.970.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.06.2019. године па до исплате, као и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртм изреке пресуде Вишег суда у Београду тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде парничних трошкова исплати износ од 128.250,00 динара. Трећим ставом изреке су одбијени као неосновани захтеви парничних странака за трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете од стране другостепеног суда тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези одредбе члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП – повреде учињене пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Тужена је изјавила благовремену ревизију против пресуде Апелационог суда у Београду због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију тужене и поставио је захтев за накнаду трошкова његовог састава.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена и делимично основана, а да ревизија тужене није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању решењем о одређивању притвора Окружног суда у Новом Саду од 17.11.2003. године, тужиоцу је одређен притвор који се рачуна од 19.11.2003. године када је и лишен слободе. Пресудом Окружног суда у Београду, Већа за ратне злочине Кв 4/06 од 12.03.2009. године, тужилац је оглашен кривим за извршење кривичног дела ратног злочин против ратних заробљеника па је осуђен на казну затвора у трајању од 15 година. Тужилац се налазио на издржавању казне затвора у Казнено поправном заводу у Сремској Митровици, а пуштен је на условну слободу 30.05.2014 године на основу решења Вишег суда у Београду – Одељење за ратне злочине. Казну је издржавао у периоду од 17.11.2003. године до 30.05.2014. године (10 година, 6 месеци и 10 дана, односно 3.844 дана). У 2017. години је поновљен кривични поступак по налогу Уставног суда Србије па је пресудом Апелационог суда у Београду – Одељење за ратне злочине Кж1 По2-2/2014 од 24.11.2017. године усвојена жалба оптуженог АА, овде тужиоца и његовог браниоца па је преиначена пресуда Окружног суда у Београду – Веће за ратне злочине у делу

одлуке о кривици тако што је оптужени, овде тужилац ослобођен од оптужбе за извршење кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника.

Тужилац је до 1998. године са породицом живео у ..., Република ... када се преселио у Републику Србију. Породица је тешко поднела тужиочево притварање, а потом осуду. У време притварања тужилац је радио приватно, није био у редовном радном односу, а његова супруга није радила. Син му живи у ... па је помагао мајку, а примала је и надокнаду са бироа у За време боравка у притвору тужилац је имао срчане тегобе и проблеме са срчаном аортом због чега је оперисан и уграђена су му два стента, а пре притварања није био болестан. У затвору се добро понашао због чега је и добио условни отпуст. Друго унуче није видео све док није одрасло, јер је био у затвору, а када је први пут видео приликом њеног доласка у посету у затвор, онесвестио се од стреса који је преживео. Хапшење је лоше утицало како на њега тако и на његову породицу и због објављивања те вести путем медија у којима је означен као ратни злочинац.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су оценили да тужиоцу као неосновано осуђеном лицу припада накнада штете на основу члана 35. став 1. Устава Републике Србије и члана 585. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/1135/19), те да није испуњен ниједан услов за искључење права тужиоца на накнаду штете услед неосноване осуде у смислу члана 585. став 2. ЗКП, односно да нема доказа да је тужилац лажним признањем или на други начин сам проузроковао своју осуду, нити да је до обуставе поступка или одбијања оптужбе дошло на неки од начина предвиђених чланом 585. став 2. ЗКП, услед чега би му било ускраћено право на накнаду нематеријалне штете. Приликом одмеравања висине накнаде на основу члана 200. Закона о облигационим односима првостепени суд је оценио да правична накнада за 3.844 дана проведених на издржавању казне затвора износи 34.770.000,00 динара. Другостепени суд је оценио да је тај износ превисоко досуђен па је оценио да се адекватна сатисфакција тужиоцу може постићи и са износом од 4.800.000,00 динара те је утолико преиначио првостепену пресуду.

Врховни касациони суд оцењује да је другостепени суд неправилно применио члан 200. Закона о облигационим односима као и члан 232. Закона о парничном поступку када је оценио да се са досуђеним износом постиже сатисфакција која је предвиђена чланом 200. ЗОО. Врховни касациони суд је ценио дужину трајања лишавања слободе (10 година, 6 месеци и 10 дана) чињеницу да је тужиоцу стављено на терет тешко кривично дело – ратни злочин, да је тужилац био породичан човек, да му је супруга била незапослена, да је син живео у ..., да друго унуче није ни видео док није одрасло и могло да га посети у затвору, да је у затвору провео од своје 55 до 66 године, да је трајно нарушено и његово здравствено стање и да су му за време боравка у затвору уграђена два стента, да је био изложен срамоти и душевним патњама, да је у медијима био означен као ретни злочинац па је из свих тих разлога оценио да је износ од 22.000.000,00 динара сразмеран тежини повреде права личности коју је претрпео. Из ових разлога је ревизију тужиоца делимично усвојио као основану.

Неосновано тужилац у ревизији наводи да је другостепени суд учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. јер је одлучио о неблаговременој жалби тужене и што није у образложењу пресуде навео разлоге који се тичу благовремености жалбе. Тачно је да другостепени суд у образложењу пресуде није образлагао разлоге због

- 4 -

којих је оценио да је жалба благовремена али је спровео поступак у циљу утврђивања благовремености жалбе коју је изјавило Државно правобранилаштво. Наиме, Апелациони суд у Београду је решењем Гж 9171/19 од 04.12.2019. године вратио спис Вишем суду у Београду број П 7259/18 на допуну поступка те му је наложио да утврди када је Државном правобранилаштву достављена првостепена пресуда. У спису се налази доказ да је пресуда Вишег суда у Београду примљена у Државном правобранилаштву 30.09.2019. године те како је жалба изјављена 08.10.2019. године, то је жалба благовремена (члан 367. став 1. ЗПП).

Одлучујући о ревизији тужене, Врховни касациони суд је оценио да тужени неосновано побија другостепену пресуду због погрешне примене материјалног права налазећи да је тамо досуђен износ од 4.800.000,00 динара превисоко одмерен и да је погрешно примењен члан 200. Закона о облигационим односима, те ревизију тужене није уважио.

На основу изложеног Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу чланова 416. став 1. и 414. став 1. ЗПП.

Како је Врховни касациони суд преиначио нижестепене пресуде то је на основу члана 165. став 2. ЗПП одлучио о свим трошковима поступка на основу члана 153. став 1, 154. и 163. ЗПП па је обавезао тужену да тужиоцу надокнади трошкове у укупном износу од 265.500,00 динара који се односе на: састав тужбе и два образложена поднеска по 37.500,00 динара (112.500,00 динара), за приступ на два рочишта по 39.000,00 динара (78.000,00 динара) и за састав ревизије износ од 75.000,00 динара. Трошкови су одмерени на основу тарифног број 13, 15 и 16 Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 121/12). Тужиоцу се не досуђују трошкови жалбеног поступка јер са жалбом не би успео будући да му је пресудом Врховног касационог суда досуђен нижи износ од износа досуђеног првостепеном пресудом, а трошкови састава одговора на жалбу и одговора на ревизију му се не досуђују јер ове парничне радње нису биле нужне (чл. 154. став 1. ЗПП).

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић